

УДК 711.553.9:725.39(043.2)

Агєєва Г. М.,
к. т. н., с. н. с., доцент кафедри інфраструктури
авіаційного транспорту,
Національний авіаційний університет

ВІДБУДОВА ТА ВІДНОВЛЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ ТА ПРИАЕРОДРОМНИХ ТЕРИТОРІЙ

Воєнні події на території України впродовж 2022-2023 років свідчать про те, що основними цілями країни-агресора є об'єкти критичної інфраструктури, пошкодження або руйнування яких значно впливає на національну безпеку і оборону, природне, техногенне та соціальне середовище.

Зокрема, у листопаді 2022 року було офіційно зафіксовано понад 700 об'єктів критичної інфраструктури, які зазнали уражень.

Серед них аеродроми, транспортні вузли, мости та шляхопроводи, нафто та паливо сховища, об'єкти електро-, тепло- та водо постачання, тощо [1, с. 1].

В авіаційної галузі це призвело до довготривалого призупинення функціонування аеродромів та аеропортів в цілому. Це, в свою чергу, негативно вплинуло на території та ущільнену забудову в межах впливу аеропортів, зокрема, Міжнародних аеропортів «Миколаїв», «Херсон», «Антонов» та ін.

З одного боку, урбанізація територій, наближених до аеропортів, як соціальне явище останніх десятиріч, є результатом впровадження сучасних моделей, які орієнтовані на збільшення економічного потенціалу аеропортів та комерціалізації наближених територій або на сталий розвиток територій та населених пунктів у зоні впливу аеропортів [2, с. 12].

З іншого боку, наявність або наближеність до об'єктів критичної інфраструктури може бути загрозою для життя і здоров'я людей, безпеці та розвитку сельбищних територій.

Міжнародна науково-практична конференція «Глобальні виклики сьогодення: наука, освіта та технології»

Як наслідок, порушення цих територій та їх забудови слід враховувати під час формування планів відбудови та відновлення об'єктів критичної інфраструктури, тому що між ними існують містобудівні, технологічні, технічні, економічні, екологічні, соціальні та ін. зв'язки.

Усе це формує запит на підготовку спеціалістів із будівництва та експлуатації аеропортів та аеродромів, діяльність яких повинна бути орієнтована й на врахування нагальних проблеми відбудови та відновлення інфраструктури авіаційного транспорту, а також процесів урбанізації приаеродромних територій [2, с. 15; 3, 100].

Вже зараз Національним авіаційним університетом (НАУ) вивчаються світові та вітчизняні практики, зокрема, повоєнних періодів, стосовно створення та удосконалення систем забезпечення надійності та безпеки об'єктів різного призначення; визначення експлуатаційної придатності складових аеродромних та аеропортових комплексів; організації навчального процесу та підготовки відповідних фахівців для авіаційної галузі закладами вищої освіти [3, с. 76; 4, с. 20].

У 2023 році на факультеті наземних споруд і аеродромів НАУ створена кафедра інфраструктури авіаційного транспорту, яка разом із кафедрою комп'ютерних технологій будівництва та реконструкції аеропортів, формують навчально-наукову базу підготовки відповідних фахівців.

У 2022-2023 роках оновлені переліки вибіркових навчальних дисциплін за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями вищої освіти освітньо-професійних програм «Автомобільні дороги і аеродроми», «Промислове і цивільне будівництво» спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія».

Зокрема, для формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачам запропоновані такі навчальні дисципліни – «Просторова організація та забудова приаеродромних територій», «Урбанізація територій, наближених до аеропортів», «Сучасні технології в будівництві доріг і аеродромів», «Технічна

Міжнародна науково-практична конференція «Глобальні виклики сьогодення: наука, освіта та технології»

експлуатація та сертифікація аеродромів», «Технічна експлуатація будівель та споруд аеропортів», «Декарбонізація діяльності аеропортів» та ін.

З 2023/2024 навчального року здійснюється підготовка здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Проектування та експлуатація аеродромів» спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія».

Програма враховує сучасний вітчизняний та європейський досвід будівництва та експлуатації аеродромів, рекомендовані практики Міжнародної організації цивільної авіації (ІСАО) тощо.

До її формування були залучені представники зовнішніх стейкхолдерів – Асоціації «Аеропорти України» цивільної авіації, Державного підприємства «Дорожній науково-технічний центр» Державного агентства автомобільних доріг України. Враховані пропозиції та зауваження Державної авіаційної служби України, Державного підприємства «Фінансування інфраструктурних проєктів» та ін.

Останні два роки тематика кваліфікаційних робіт здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти спеціальності 192 максимально спрямована на розв'язання проблем, пов'язаних саме із відбудовою та відновленням інфраструктури авіаційного транспорту та приаеродромних територій [5; 6].

Це – перші кроки галузевого закладу вищої освіти – НАУ – на шляху:

– формування відповідного фахового потенціалу країни в умовах сучасних геополітичних перетворень, глобальних та локальних загроз у світі, в контексті стратегій національної безпеки та сталого розвитку;

– надання якісних освітніх та наукових послуг для задоволення відповідного соціального запиту у повоєнні часи на безпечні та якісні авіаційні перевезення; сучасний розвиток та просторову організацію приаеродромних територій.

Список літератури

1. Російські окупанти пошкодили вже 32 тисячі цивільних об'єктів і 700 об'єктів інфраструктури // Цензор.Нет : веб-сайт. URL: <https://censor.net/ua/n3383343> (дата звернення: 03.09.2023).
2. Агеєва Г. М. Урбанізація територій, наближених до аеропортів – пріоритет підготовки фахівців з містобудування в Національному авіаційному університеті України. *Архітектура, будівництво, дизайн в освітньому просторі* : колективна монографія. Рига, Латвія : Baltija Publishing, 2021. С. 8-39. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.4705434>
3. Агеєва Г. М. Будівництво та експлуатація будівель і споруд аеропортів: освітній акцент. *Сталий розвиток авіаційної інфраструктури України* : колективна монографія. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 63-111. DOI: 10.36059/978-966-397-312-8-3
4. Карпов В. В. Підготовка інженерів аеродромної служби у Національному авіаційному університеті: історія та сучасність. *Сталий розвиток авіаційної інфраструктури України* : колективна монографія. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 7-28. DOI: 10.36059/978-966-397-312-8-1
5. Кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти кафедри інфраструктури авіаційного транспорту // *Репозитарій Національного Авіаційного Університету* : веб-сайт. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/58788> (дата звернення: 03.09.2023).
6. Кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти кафедри комп'ютерних технологій будівництва та реконструкції аеропортів // *Репозитарій Національного Авіаційного Університету* : веб-сайт. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/41328> (дата звернення: 03.09.2023).